

**TURUN
YLIOPISTO**

Palestiinalaisnaisten kokemukset Israelin miehityksestä

Sosiaalitieteiden kandidaatintutkielma

Laatija:
Kia Laiho

19.1.2025
Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidatutkielma

Oppiaine: Sosiaalitieteet

Tekijä: Kia Laiho

Otsikko: Palestiinalaisnaisten kokemukset Israelin miehityksestä

Ohjaaja: Lehtori Johanna Nurmi

Sivumäärä: 30 sivua

Päivämäärä: 19.1.2025

Tässä tutkielmassa tarkastelen palestiinalaisnaisten kokemuksia Israelin miehityksen alla. Tutkielmani on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Aineistona toimii kansainvälinen tutkimuskirjallisuus, jossa tarkastellaan palestiinalaisten naisten kokemuksia miehityksestä. Olen kiinnostunut siitä, miten tämä miehitys on vaikuttanut palestiinalaisnaisten kokemuksiin ja miten tämä miehitys näkyy näiden naisten elämässä. Viitekehystenä tutkielmassani on dekolonialistinen feministinen teoria. Tämän teorian avulla voin analysoida ja tulkita palestiinalaisnaisten kokemuksia kolonialismin historian valossa, ja sitä kautta syventyä palestiinalaisten kokemuksiin tämänhetkisestä yhteiskunnallisesta tilanteesta.

Tutkielman aineiston analyysistä nousi esiin kolme teemaa, jotka ovat arjen ja käytännön toiminnan haasteet, traumaattiset kokemukset ja merkityksellisyys. Näistä teemoista nousi jokaisesta myös alateemoja. Analyysin perusteella palestiinalaisnaiset ovat miehityksen vuoksi joutuneet kokemaan traumaattisia asioita, mutta löytäneet myös merkityksellisyyttä luovia asioita.

Avainsanat: naisten kokemukset, palestiina, kolonialismi, feminismi, sosiaalitieteet

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Palestiinan historia lyhyesti	6
3	Tutkielmaa ohjaavat käsitteet ja teoria	8
3.1	Aiempi tutkimus	8
3.2	Viitekehys	9
4	Tutkimusasetelma	13
4.1	Tavoitteet	13
4.2	Aineisto	13
4.3	Menetelmät	15
4.4	Eettinen pohdinta	16
5	Palestiinalaisnaisten kokemukset	17
5.1	Arjen ja käytännön toimintaan liittyvät haasteet	17
	Tarkastuspisteet	17
5.2	Traumaattiset kokemukset	19
	Stressitekijät ja mielenterveysongelmat	19
	Turvattomuus	20
	Miehitykseen liittyvät traumaattiset asiat	20
5.3	Merkityksellisyys	21
	Vanhemmuus	21
	Sosiaaliset suhteet ja perheen tuki	22
	Uskonnon merkitys	23
	Şumūd	24
	Resilienssi	24
6	Johtopäätökset	26
	Lähteet	29

1 Johdanto

Tämän tutkielman aiheena on tarkastella palestiinalaisnaisten kokemuksia Israelin miehityksen alla. Palestiinan ja Israelin välinen konflikti on kestänyt jo usean vuosikymmenen ajan ja sen juuret ovat syvällä eri uskontojen kohtaamisessa. Kandidaatin tutkielmassani tutkin sitä, millaisia ovat palestiinalaisnaisten kokemukset Israelin miehitysvallasta. Rajaan tutkimusaiheeni koskemaan tiettyä aikaväliä, sillä Israelin ja Palestiinan konflikti on hyvin pitkäkestoinen, ja alkanut jo 1900-luvun alussa. Vaikka miehityksen ja konfliktin kestosta on monia tulkintoja, katsotaan niiden juurien ulottuvan 1900-luvun alkuun (Räsänen 2024). Konflikti on myös hyvin monimutkainen ja pitää sisällään useiden uskontojen ja myös valtioiden keskinäisiä ristiriitoja.

Tutkielmani aihe on yhteiskunnallisesti relevantti, ja se kietoutuu moniin sosiaalitieteellisiin teemoihin. Naisten kokemusten tutkiminen on tutkielman aiheeni kannalta keskeisin sosiaalitieteellinen teema. Muita sosiaalitieteellisiä teemoja ovat esimerkiksi valtasuhteiden tutkiminen, naisten asema konflikti- ja sotatilanteissa, feministinen tutkimus ja konfliktien tutkiminen. Tutkielmassani käsittelem näistä jokaista ja niiden avulla pyrin tuomaan esimerkkejä, miten palestiinalaisnaiset ja heidän elämänsä kytkeytyvät näihin teemoihin.

Mielestäni palestiinalaisnaisten kokemuksia on tärkeää tutkia, sillä Israelin ja Palestiinan konflikti on ajallisesti kestänyt usean vuosikymmenen ajan, mutta Suomessa ei ole palestiinalaisnaisten kokemusten tutkimiseen akateemisessa kentässä vielä juuri perehdytty. Naisten kokemusten tutkiminen on mielestäni tässä kontekstissa tärkeää ja feministisen tutkimuksen ollessa läsnä tutkielmassani, haluan tuoda tutkielmani kautta nimenomaan palestiinalaisnaisten kokemukset keskiöön.

Olen tutkielmassani kiinnostunut siitä, millaisia ovat naisten kokemukset Israelin miehitysvallasta. Israel on valloittanut palestiinalaisalueita, sekä Gazan ja Länsirannan ensimmäisen kerran jo yli 50 vuotta sitten, joten palestiinalaisilla on jo monen vuosikymmenen kokemus miehityksen ajasta (Räsänen 2024). En tutkielmassani tule keskittymään historiallisiin tapahtumiin, vaan nimenomaan naisten kokemuksiin. Toki aiheen ymmärtämisen ja hahmottamisen kannalta käyn läpi ne merkittävimmät historialliset tapahtumat, mitkä ovat vaikuttaneet miehityksen syntyyn ja sen jatkumiseen.

Olen tutkielmassa kiinnostunut siitä, miten tämä Israelin harjoittama miehitys on vaikuttanut palestiinalaisnaisten elämään ja miten tämä miehitys näkyy heidän elämässään. Tutkielmassa keskityn nimenomaan heidän kokemuksiinsa tutkielmaani ohjaavan viitekehyksen avulla. Aineistossa näitä kokemuksia ovat kuvattu sota- ja konfliktitilanteissa, mutta myös jokapäiväisen arkielämän tilanteissa.

Käyn toisessa luvussa läpi lyhyesti Palestiinan historiaa, ja miehitykseen johtaneita syitä, sekä myös tapahtumia, jotka ovat olleet merkittävimmässä roolissa Israelin ja Palestiinan konfliktissa. Kolmannessa luvussa käyn läpi aiempaa tutkimusta, sekä tutkielmani viitekehystä. Neljäs luku pitää sisällään tutkielman tavoitteiden esittelyn, aineiston läpikäynnin sekä tutkielman menetelmän esittelyn. Käyn tässä luvussa läpi myös eettistä pohdintaa, mitä tutkielmaani liittyy. Viidennessä luvussa tuon kolmen eri teeman avulla esille tutkielman tulokset. Viimeisessä luvussa käyn läpi johtopäätökset, pohdinnan, sekä tutkielman perusteella nousseita mahdollisia jatkotutkimuksen tarpeita.

2 Palestiinan historia lyhyesti

Koska Palestiinan ja Israelin konfliktin syntyyn ovat vaikuttaneet lukuisat seikat historiassa, käyn tässä osiossa läpi näitä seikkoja läpi pääpiirteissään. Tämän avulla tuon konfliktin luonteen helpommin ymmärrettäväksi ja siihen johtaneet syyt esille.

Palestiinan alkuperäinen yhteiskunta alkoi hajota jo ensimmäisen maailmansodan jälkeen, kun maahan muutti juutalaisia Euroopasta (Khalidi 2024). Keskeistä tässä on Iso-Britannian hallituksen Belfastin julistus, jonka avulla annettiin juutalaisille kansallinen koti Palestiinassa (Räsänen 2024). Iso-Britannian tuella juutalaiset laittoivat pystyyn sionistisen protovaltion autonomiset rakenteet. Palestiinan alueella ennen juutalaisten sinne tuloa, olivat arabit pääväestöä, mutta juutalaiset onnistuivat luomaan alueelle esimerkiksi oman taloudellisen sektorin, joka oli suurempi kuin arabiomisteinen talous, vaikka juutalaiset olivat vähemmistöä. (Khalidi 2024.)

Vuonna 1948 tapahtunut nakba on merkittävä tapahtuma Palestiinan historiassa. Tuolloin Iso-Britannian joukot lähtivät Palestiinasta ja Israelin valtio julistettiin perustetuksi. Käytännössä nakba oli palestiinalaisten etninen puhdistus. (Khalidi 2024.) Vuosien 1948–49 sionistien joukot puhdistivat reilu 500 kylää ja karkottivat arviolta 700 000–800 000 palestiinalaista rajojen ulkopuolelle. Kun sota loppui, Israel esti palestiinalaisia palaamasta koteihinsa. (Räsänen 2024.) Nakba oli vedenjakaja Palestiinan ja Lähi-idän historiassa. Sen myötä Palestiina muuttui arabienemmistöisestä maasta uudeksi valtioksi, jonka väestöstä suurin osa oli juutalaisia. (Khalidi 2024.)

Toinen Palestiinan historiaan merkittävästi vaikuttanut tapahtuma on vuonna 1967 tapahtunut hyökkäyssota, jota seurasi siirtokuntien rakentaminen. Kuuden päivän sodan aikana vuonna 1967 Israel valloitti merkittävän osan palestiinalaisen asuttamista alueista. Siirtokuntia perustettiin Golannin kukkuloille, Gazaan ja Länsirannalle. (Räsänen 2024.)

Intifada tapahtui vuosina 1987–93. Intifada käynnistyi palestiinalaisiin kohdistuneesta liikenneonnettomuudesta vuonna 1987. Intifadaa pidetään yhtenä palestiinalaisten kansannousuista Israelin miehitystä vastaan. Se ei ollut täysin rauhanomainen, mutta pääasiassa aseellisia yhteenottoja ei juuri käyty. Israel kuitenkin yritti väkivallan keinoin tukahduttaa kansannousua, ja yritti kaikin keinoin estää palestiinalaisia muodostamasta minkäänlaisia instituutioita, jotka voisi korvata miehityshallinnon. (Räsänen 2024.) Tämä

kuvaa erittäin hyvin sitä, miten voimakkaasti Israel halusi pitää kiinni alueiden miehityshallinnostaan, ja teki kaikkensa, että miehitys pysyisi.

Toinen intifada alkoi vuonna 2000. Sen tapahtumat käynnisti erään oppositiojohtajan vierailu Tempelivuorella, miehityksessä Itä-Jerusalemmissä. Tämänkin tapahtuman taustalla on paljon uskonnollisia tekijöitä, mutta pääpiirteissään toinen intifada oli aseellisempi, ja Israel esimerkiksi kohteli miehitettyjä palestiinalaisalueita ikään kuin ne olisivat sotatannerta. Maaliskuussa 2002 Israel aloitti suurhyökkäyksen Länsirannalle, jonka tavoitteena oli palauttaa miehitettyt alueet armeijan suoraan kontrolliin. (Räsänen 2024.)

Yllä kuvatut historialliset tapahtumat, nakba ja hyökkäyssota ja intifadat ovat vain esimerkkejä niistä kaikista palestiinalaisia sortaneista tapahtumista. Halusin ne kuitenkin käydä läpi tutkielman alussa, sillä näiden tapahtumien merkitys on ollut hyvin olennaista Palestiinan historiassa, ja vaikuttanut paljon siihen, millainen tilanne maassa tällä hetkellä on. Huomionarvoista kuitenkin on myös se, että Israelin ja Palestiinan välille on yritetty saada rauhaa jo useita kertoja. Vuonna 1993 rauha yritettiin solmia niin sanotulla Oslon sopimuksella, vuonna 1994 Kairon sopimuksella ja toinen Oslon sopimus kirjoitettiin vuonna 1995. (Räsänen 2024.) Yksikään rauhansopimuksista ei ole onnistunut ratkaisemaan konfliktia tai muodostamaan kumpaakin osapuolta tyydyttävää ratkaisua.

3 Tutkielmaa ohjaavat käsitteet ja teoria

3.1 Aiempi tutkimus

Tutkielman aiheesta on tehty aiempaa tutkimusta jonkin verran. Koska keskityn tutkielmassani analysoimaan empiirisiä tutkimuksia, niitä löytyi tietokannoista hyvin. Muun viitekehyksen ja historia-osuuden aineiston olen löytänyt erilaisista tietokannoista ja kirjaston valikoimasta. Aiempaa tutkimusta on tehty pääasiassa vain englanniksi, kansainvälisillä tutkimusareenoilla. Tutkimuksia ovat tehneet ja julkaisseet esimerkiksi Women's Studies International Forum, Critical Sociology, Social & Cultural Geography, Feminism & Psychology, Journal of International Women's Studies ja Social Politics. Aiheeseen perehtyessä eteen tuli paljon julkaisuja, joissa oli jokin feministinen, nais-kysymykseen vastaava tai naisten kokemuksista kertova ote.

Aiempaa tutkimusta on tehty paljon naisten kokemuksista ja arkipäiväisestä elämästä miehitetyillä alueilla. Tutkimuksia on myös tehty siitä, millaista on elämä Israelin ylläpitämien tarkastuspisteiden alueella. Nämä tutkimukset pitävät sisällään haastattelututkimuksia, ja myös tutkimuksia eri pakolaisleireistä, ja niiden vaikutuksista palestiinalaisnaisten elämään. Jos palestiinalaiset haluavat tai joutuvat esimerkiksi menemään Jerusalemiin tai muualle Israelin alueille sairaalaan, kouluun, tai töihin, joutuvat he kulkemaan näiden tarkastuspisteiden läpi. Monet palestiinalaiset varmistavat itselleen paikan jonossa tunteja ennen, kun tarkastuspisteiden virallisesti avataan, toivoen näin ehtivänsä työpaikalleen ajoissa. (Braverman 2012.) Arjen hankaloitumisen lisäksi palestiinalaisnaiset joutuvat kokemaan väkivaltaa sen eri muodoissa. On tutkittu esimerkiksi sitä, miten Israelin valtion palestiinalaisiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa esiintyy vähemmän näkyvissä tiloissa, esimerkiksi vankiloissa, oikeussaleissa ja tutkintahuoneissa. Israel on myös käyttänyt seksuaalista väkivaltaa yhtenä sodankäynnin "aseenaan" palestiinalaisia vastaan. (Madar 2023.)

Palestiinalaisnaisista tehtyä tutkimusta on kansainvälisillä tutkimusareenoilla tehty ylipäättänsä paljon. Niissä myös korostuu hyvin eri näkökulmat, sekä myös se, että

tutkimusten aiheet ovat hyvin monipuolisia ja ne tuovat palestiinalaisnaisten elämästä, kokemuksista ja historiasta tärkeän ulottuvuuden. Palestiinalaisnaiset ovat esimerkiksi harjoittaneet yhteisöllisyyttä ja aktivismia eri osa-alueilla jo vuosien ajan. Toisen intifadan aikaan palestiinalaisnaiset olivat esimerkiksi keskeisissä tehtävissä vastustamassa Israelin sotilashallintoa. Tästä voidaan myös katsoa alkaneen palestiinalaisnaisten vaikuttamisliikkeen yhteiskunnallisissa asioissa. (Jacoby 1999.)

Israelin ja Palestiinan välisen konfliktin pitkäkestoisuuden vuoksi löytyy sen vaikutuksista palestiinalaisiin laajasti tutkimusta. Aiemmat tutkimukset osoittavat tietynlaisten teemojen ja ilmiöiden toistuvuudesta palestiinalaisten kokemuksissa miehityksen alaisina.

3.2 Viitekehys

Viitekehystenä tässä tutkielmassa käytän dekoloniaalista feminististä teoriaa. Dekolonisaatio on siirtomaavallan purkautumista ja prosesseja, jotka johtavat siirtomaavallan purkautumiseen. Dekoloniaalisuus taas on uudelleen muotoilua ja käytäntöjä, jotka purkavat koloniaalisen vallan epäinhimillisiä luokitteluja. Dekolonisaation sijaan tätä dekoloniaalisuutta käyttävät lähinnä Yhdysvalloissa olevat tutkijat. (Keskinen 2021.)

Dekoloniaalisen feministisen teorian alkuperäinen tarkoitus on käydä keskustelua, jotka koskevat siirtomaita ja globaalin etelän alkuperäiskansojen identiteettiä ja sukupuolta, tarjoten samalla tilaa hiljentyneiden äänille ja kokemuksille. Dekoloniaalista feminismiä on teoriana käytetty paljon tutkiessa esimerkiksi Latinalaisen Amerikan alkuperäiskansoja.

Dekoloniaalinen feminismi rakentuu tarkastelemaan naisten oikeuksia ei-länsimaalaisesta perspektiivistä käsin. (Manning 2021.)

Dekoloniaalinen lähestymistapa ja tutkimus on saanut alkunsa Latinalaisessa Amerikassa, josta se on myöhemmin levinnyt myös muihin maanosiin. (Keskinen 2021.) Myös dekoloniaalista feminististä teoriaa on tutkittu Latinalaisessa Amerikassa. Siellä dekoloniaalinen feminismi tarjoaa ja antaa tilaa ei-länsimaisille naisille. (Manning 2020.) Keskeinen käsite dekoloniaalisessa tutkimuksessa on koloniaalisuus (coloniality), joka syntyi kuvailemaan globaalia valtarakennetta. Tämän valtarakenteen perusta luotiin kolonialismin

pitkään jatkuneen historian aikana. Maailma on yhä jakautunut esimerkiksi taloudellisen, kulttuurisen ja ihmisten mielissä toimivan koloniaalisen järjestyksen mukaan. Tämä globaali valtajärjestys on edelleen jatkuva. (Keskinen 2021.)

Tutkielmassani esiintyvät käsitteet ovat lähes kaikki samaa käsiteperhettä, mutta kuitenkin tarkoittavat hieman eri asioita. Koloniaalisuus ei tarkoita aivan samaa asiaa, kuin kolonialismi. Koloniaalisuus tarkoittaa edellä mainittua valtajärjestystä, kun taas kolonialismi tarkoittaa jonkin alueen ulkopuolisen vallan järjestelmää. (Keskinen 2021.) Koloniaalisuus on ikään kuin yksi kolonialismin osa. Kolonialismin ytimessä on ajatus siitä, että eurooppalaiset ovat korkealla sivistyksen ja moraalien tasolla, ja näin heillä on oikeus valloittaa Euroopan ulkopuolisia alueita ja alistaa niiden asukkaan väkivalloin (Räsänen 2024).

Dekoloniaalinen feministinen teoria arvostaa tietoa ja elettyjä kokemuksia ja pitää niitä tasa-arvoisina. Dekoloniaalinen feminismi rakentuu ei-länsimaisten, alkuperäiskansojen ja värillisten naisten työhön, jotka myös osallistuvat naisliikkeisiin omassa yhteisössään ja yhteiskunnassaan. (Manning 2020.) Ennen kaikkea dekoloniaalinen feminismi on feminismiä, joka moniulotteisesti analysoi sortoa ja ei hyväksy, että rotu, seksuaalisuus ja luokka pilkataan toisensa poissulkeviksi kategorioiksi (Vergès 2024).

Dekoloniaalista feminismiä ovat eniten tutkineet ja siihen samalla suuresti vaikuttaneet Françoise Vergès ja María Lugones. Vergès kritisoi paljon valkoista feminismiä. Hänen mukaansa se ottaa huomioon vain tasa-arvon kysymykset, vaikka feminismiin liittyy paljon muutakin, kuten esimerkiksi rasmin ja kolonialismin vastustaminen ja kapitalismin kritisoiminen. (Vergès 2024.) Lugonesin mukaan taas feminismi dekolonialistisesta näkökulmasta kyseenalaistaa ja tuo esiin naisasiat laajemmalla, osallistavammalla toimintakentällä, joka ei rajoitu vain keskusteluihin (Rodrigues 2022).

Françoise Vergès käy kirjassaan dekoloniaalinen feminismi läpi teoriasuuntauksen lähtökohtia omasta näkökulmastaan. Tämä Vergesin teos on pamfletti, jossa hän käy läpi dekoloniaalisen feminismien perusasioita, suuntaviivoja ja esittää historian vaikutuksia tähän suuntaukseen. Vaikka tämä kyseinen teos ei ole varsinainen tieteellinen, vertaisarvioitu julkaisu, olen halunnut sen valita tutkielmani viitekehykseen, sillä Verges on tunnettu tutkija dekoloniaalisen feminismien saralla, ja hänen ajatuksensa tähän teoriaan ovat mielestäni merkittäviä. Hän ottaa vahvasti kantaa esimerkiksi siihen, että valkoinen ja keskiluokkainen

feminismi ovat nykyään liian kapeakatseisia, ja ne ovat samalla kietoutuneet kolonialistiseen historiaan. Dekoloniaalinen feminismi hänen mukaansa ottaa osaa taisteluihin, jota osa ihmiskunnasta on käynyt kamppaillessaan olemassaolon oikeutuksesta, jo usean vuosisadan ajan. (Vergès 2024.)

Vergèsin ajatukset dekoloniaalisesta feminismistä sopivat tutkielmani teoreettiseen viitekehykseen hyvin, sillä palestiinalaiset ja samalla myös palestiinalaisnaiset ovat joutuneet taistelemaan olemassaolon oikeutuksesta jo usean vuosikymmenen ajan. Dekoloniaalinen feminismi Vergèsin mukaan ammentaa teorioista ja käytännöistä, joita naiset ovat kehittäneet aikojen saatossa kamppaillessaan muun muassa rasismia ja imperialismia vastaan (Vergès 2024). Koska palestiinalaisnaiset ovat joutuneet juuri näitä tekijöitä vastaan kamppailemaan, tuo dekoloniaalinen feminismi tutkielmaani tärkeän ulottuvuuden. Tämän ulottuvuuden avulla voin tarkastella palestiinalaisnaisten kokemia syrjinnän muotoja, valtasuhteita, haavoittuvuutta ja oikeutusta.

Maria Lugones on mielestäni toinen tärkeä henkilö, joka on merkittävästi vaikuttanut dekoloniaaliseen feminismiin. Lugones tämän teorian avulla laajentaa siirtomaa-ajattelun muotoja. Hänen näkemyksensä dekoloniaalisesta feminismistä edustaa hänen kiinnostustaan teoretisoida erilaisia näkökulmia, joissa vaiennetut ja alisteisessa asemassa olevat naiset voisivat vastustaa sortojärjestelmiä. Lugonesin mukaan dekoloniaalisen feminismin työ alkaa, kun näemme kolonialistiset eroavaisuudet. (Rodrigues 2022.) Lugones on Vergèsin tavoin merkittävä dekoloniaalisen feminismin tutkija, ja heidän panoksensa tähän teoriaan on merkittävää, sillä he ovat molemmat kyseenalaistaneet valtavirtaista feminismiä ja näin mielestäni he ovat ottaneet huomioon kolonialismin vaikutukset.

Dekoloniaalinen feministinen teoria auttaa tulkitsemaan palestiinalaisnaisten kokemuksia, sillä sen avulla on mahdollista tutkia ja analysoida valtasuhteita, jotka esiintyvät palestiinalaisnaisten elämässä ja arjessa hyvin paljon. Aineistoni perusteella nämä valtasuhteet eivät ole kovin piileviä, ja palestiinalaisnaiset ovat yhteiskunnallisesti hyvin haavoittuvassa asemassa. Koska teoriani rakentuu ei- länsimaalaisten naisten oikeuksille, ovat palestiinalaisnaiset tämän viitekehyksen kautta tarkasteltuna haavoittuvassa asemassa. Heidän haavoittuvainen asemansa näkyy monin eri tavoin, ja käyttämäni teorian avulla pyrin tuomaan esille heidän asemaansa heikentävästi vaikuttavia mekanismeja ja ilmiöitä.

Intersektionaalisuus liittyy feministiseen tutkimukseen ja se on myös feminismin yksi keskeisimmistä käsitteistä. Se tarkoittaa sitä, että ihmisen yhteiskunnalliseen asemaan vaikuttavat useat eri asiat ja ilmiöt. Näitä ovat sukupuolen lisäksi esimerkiksi etnisyyteen ja yhteiskuntaluokkaan liittyvät eroavaisuudet. Kyse on myös risteävistä valtasuhteista. Nämä valtasuhteet taas rakentuvat kulttuurisille ja sosiaalisille eronteille. (Keskinen 2021.)

Tutkielmani aiheen kannalta intersektionaalisuus on merkittävä, sillä palestiinalaisnaiset ovat moninkertaisessa alisteisessa asemassa. Tähän vaikuttavat heidän sukupuolensa, uskontonsa, asuinpaikka ja myös etnisuus. Aineistoni perusteella nämä tekijät ovat vahvasti sellaisia, jotka vaikuttavat palestiinalaisnaisten asemaan yhteiskunnassa.

Intersektionaalisuus ja dekoloniaalinen feminismi ovat palestiinalaisnaisten kokemusten analysoinnin kannalta mielestäni keskeisiä, sillä ne antavat mahdollisuuden tarkastella naisten kokemuksia yhteiskunnallisten rakenteiden kautta.

Sekä kolonialismi että asuttajakolonialismi perustuvat toisen valtion harjoittamaan valtaan, mutta vain asuttajakolonialismi pyrkii korvaamaan siirtomaa-alueen alkuperäisen väestön uudella, uudisasukkaiden yhteiskunnalla (LeFevre 2015). Palestiinan tapauksessa se tarkoittaa sitä, että Israel on vallannut palestiinalaisalueita ja miehittänyt niitä. Asuttajakolonialismi on merkittävästi palestiinalaisten elämään vaikuttava asia ja se on rajannut heidän elämänsä mahdollisuuksia sekä luonut epävarmuutta.

Dekoloniaalinen feministinen teoria sopii mielestäni viitekehykseksi palestiinalaisnaisten miehityskokemusten tutkimiseen hyvin, sillä ottaen myös huomioon historiallisen kontekstin ja sen vaikutukset Palestiinan nykyiseen tilanteeseen, on teoriolla mielestäni paljon annettavaa palestiinalaisnaisten kokemusten tutkimiselle. Koska pääpainoni on naisten kokemusten tutkimisessa, on teoriani myös sen puolesta sopiva, sillä feministisen teorian kautta on mahdollista keskittyä nimenomaan naisten kokemuksiin.

4 Tutkimusasetelma

4.1 Tavoitteet

Haluan tämän tutkielman tuovan esille palestiinalaisnaisten kokemuksia miehityksestä, sekä myös tuoda ymmärrystä Israelin ja Palestiinan väliseen konfliktiin. Konfliktin pitkä historia ja uskontojen sekoittuminen siihen tekevät siitä monimutkaisen ja osittain hankalan ymmärtää. Haluan myös tutkielmallani tuoda suomenkielistä tietoa aiheesta, sillä lähes kaikki aiheeseen liittyvät julkaisut ovat englanniksi. Koska aihe on vielä tänäkin päivänä ajankohtainen, haluan tutkielmallani tuoda selkeän kuvauksen Palestiinan historiasta, ja miten Israelin miehitysvalta on vaikuttanut naisten kokemuksiin.

Koska kiinnostukseni on erityisesti palestiinalaisnaisten kokemuksissa, haluan tuoda ne mahdollisimman hyvin esille aiempaan tutkimuskirjallisuuteen peilaten. Mielestäni on tärkeää kirjoittaa heidän kokemuksistaan, sillä naiset ovat erilaisissa sota- ja konfliktitilanteissa erityisen heikossa asemassa. Esimerkiksi Palestiinassa naiset ovat riskialttiita pidätyksille ja heidän pääsy terveydenhuoltoon on erittäin hankalaa (UN Women 2024). Olen kiinnostunut myös siitä, miten eri tavoin tämä miehitys näkyy palestiinalaisnaisten elämässä.

Tutkimuskysymykseni tässä tutkielmassa on

1. Millaisena palestiinalaisnaiset ovat kokeneet Israelin harjoittaman miehityksen?
2. Miten naiset pyrkivät selviytymään miehityksen aiheuttamista haasteista?

4.2 Aineisto

Tutkielmassa käytän aineistona kahdeksaa vertaisarvioitua artikkelia. Nämä kaikki käsittelevät miehitystä, Israelin ja Palestiinan konfliktia, naisten kokemuksia miehityksen

aikana sekä myös tämän konfliktin historiaa. Aineiston olen löytänyt pääasiassa eri kansainvälisistä lähteistä, ja aineistoni on pääasiassa englanniksi.

Aineiston keräsin pitkälti käyttämällä erilaisia tietokantoja, ja siellä tein erilaisia hakutermiyhdistelmiä. Myös Tampereen yliopiston Palestine research group:in tuottamat julkaisut olivat suurena apuna aineistoa etsiessäni. Pääasiassa aineistoni löysin SocINDEX:istä, joka on sosiologian alan tietokanta, ja Social Science Database- tietokannasta, joka on sosiaalitieteellinen tietokanta. Näistä tietokannoista etsin tieteellisiä artikkeleita käyttämällä hakutermejä, kuten palestine AND women AND apartheid, tai palestine AND women AND endurance. Rajasin myös hakutulokset niin, että tietokanta antoi vain vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita hakutulokseksi. Näiden lisäksi käytin hakutermeinä palestine AND women AND settler colonialism ja palestine AND colonialism. SocINDEX:in ja Social Science Database:n lisäksi käytin myös Google Scholaria ja Turun yliopiston kirjaston Volter- palvelua. Google Scholarissa käytin hakutermeinä esimerkiksi postcolonial feminism palestine ja decolonial feminist theory. Käytin myös Sociology Database- tietokantaa, jossa hakutermeinä käytin samoja termejä, mitä aikaisemmin muissa tietokannoissa.

Ajallisia rajoituksia olen aineistolleni tehnyt, sillä Israelin ja Palestiinan konflikti on kestänyt usean vuosikymmenen ajan. Siksi tässä tutkielmassa keskityn 2010-luvulla aiheesta tehtyihin tutkimuksiin.

Aineistoni on seuraava:

1. Arnd-Linder, S, Daphna-Tekoah, S & Harel-Shalev, A (2018) The political is personal - everyday lives of women in Israel/Palestine. *Women's Studies International Forum* (69), 76–84.
2. Griffiths, M. & Repo, J. (2021) Women and checkpoints in Palestine. *Security Dialogue* 52 (3), 249-265.
3. Griffiths, M. & Repo, J. (2020) Women's Lives Beyond the Checkpoint in Palestine. *A Radical Journal of Geography* (52), 1104-1121. Newcastle University.
4. Järvi, T. (2024) Beyond refugeeness: complex subjectivities in Palestinian refugee camps. *Social & Cultural Geography*.

5. Richter-Devroe, S. (2011) Palestinian Women's Everyday Resistance: Between Normality and Normalisation. *Journal of International Women's Studies*, 12(2), 32-46.
6. Sousa, C., Kemp, S. & El-Zuhairi, M. (2019) Place as a Social Determinant of Health: Narratives of Trauma and Homeland among Palestinian Women. *British Journal of Social Work* (49), 963–982.
7. Veronese, G., Cavazzoni, F., Russo, S. & Sousa, C. (2021) Risk and Protective Factors Among Palestinian Women Living in a Context of Prolonged Armed Conflict and Political Oppression. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(19-20) 9299-9327.
8. Griffiths, M. & Brooks, A. (2022) A Relational Comparison: The Gendered Effects of Cross-Border Work in Palestine within a Global Frame. *Annals of the American Association of Geographers*, 112(6), 1761–1776.

Aineistossani on kolme artikkelia, jotka ovat saman tekijän, Mark Griffithsin tekemiä. Ne kuitenkin ovat kaikki julkaistu eri kansainvälisissä julkaisuissa, ja jokainen eri vuonna. Lisäksi jokaisessa julkaisussa on hieman eri näkökulma, joten se tuo aineistooni ja sen analyysiin tarvittavia eri näkökulmia tutkimusaiheeseen liittyen.

4.3 Menetelmät

Tutkielmani tavoitteena on tuoda tutkimuskirjallisuuden avulla mahdollisimman laaja kuva tutkimusaiheestani ja vastata tutkimuskysymyksiini kattavasti. Siksi käytän tutkielmassani menetelmänä kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan käsitellä laajoja aineistoja, samalla tuottaen uutta tietoa (Salminen 2023).

Tarkemmin ottaen käytän tutkielmassani kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Se on ikään kuin yleiskatsaus, mutta ilman mitään tarkkoja sääntöjä. Käytetyt aineistot ovat laajoja, kuten tässä tutkielmassa. (Salminen 2023.) Koska tavoitteenani on myös saada tutkielmani aiheesta mahdollisimman monipuolinen kuva, on kuvaileva kirjallisuuskatsaus senkin puolesta sopiva tutkielmaani. Aiemman tutkimuskirjallisuuden merkitys on tutkielmassani suuressa roolissa,

sillä tutkielman aiheeni on monimutkainen, ja aiemman kirjallisuuden avulla siitä saa kaikista parhaimman kuvan.

4.4 Eettinen pohdinta

Tutkielmani aihe on sensitiivinen, vaikka tutkielma toteutetaan kirjallisuuskatsauksena. Palestiinalaisiin kohdistunut sorto ja erilaiset sotatoimet ovat jatkuneet useita vuosikymmeniä, joten kokemusten tutkiminen ei ole kokonaan sensitiivisistä tunteista vapaa aihe. Kuitenkin tutkielmani kohdalla tulee ottaa huomioon se, että analysoitavan aineiston lähteet, ja niissä haastatellut naiset ovat itse suostuneet olemaan osa tutkimuksia. Heidän tarinoitaan ja kokemuksiaan tulee kuitenkin käsitellä ja analysoida niin, että otetaan huomioon esimerkiksi se, miten heidän kokemuksista kirjoitetaan, ja miten ylipäättänsä Israelin ja Palestiinan konfliktisesta temasta kirjoitetaan. Koska todennäköisesti tulen jatkamaan aiheen parissa myös pro gradu- tutkimuksessa haastattelututkimuksen keinoin, on silloin eettinen pohdinta suuremmassa roolissa kuin nyt.

Aiheen ollessa poliittisesti hyvin latautunut, pyrin käsittelemään palestiinalaisnaisten kokemuksia niin, että nimenomaan heidän kokemuksensa ovat tutkielmani pääasia, eikä niinkään se, kumman maan puolella tai kumman teot ovat hyväksyttävämpiä kuin toisen. Myös median vaikutus aiheeseen on suuri, sillä paljon on väliä, miten aiheesta kirjoitetaan. Se, miten mediassa Israelin ja Palestiinan konfliktia on käsitelty ja käsitellään, voi olla paljonkin vaikutusta siihen, millaisia mielipiteitä aiheesta muodostuu.

5 Palestiinalaisnaisten kokemukset

Kävin aineistoni läpi samalla pitäen mielessä tutkimuskysymykseni, ja pohtien, millaisia palestiinalaisnaisten kokemukset ovat aineistossani. Aineiston lukemisen jälkeen tein muistiinpanot jokaisesta artikkelista. Tämän jälkeen aloin käydä aineistoa läpi uudelleen siten, että keskityin etsimään, mitä teemoja aineistosta nousisi esille. Aineistostani nousi esille selkeästi miehityksen vaikutukset palestiinalaisnaisten eri elämän osa-alueille. Näistä nousi vielä tarkempia teemoja esille.

Analysoin palestiinalaisnaisten kokemuksia miehityksen aikana. Palestiinalaisnaisten kokemuksia analysoin tutkielman viitekehyksen avulla. Aineistosta nousseiden teemojen avulla loin alaluokkia, jotka ovat 1) arjen ja käytännön toimintaan liittyvät haasteet, 2) traumaattiset kokemukset ja 3) merkityksellisyyttä luovat asiat, jotka auttavat selviytymään miehityksestä.

5.1 Arjen ja käytännön toimintaan liittyvät haasteet

Tarkastuspisteet

Israelin ja Palestiinan rajalla Länsirannalla kulkee yli 700 kilometriä pitkä erottelumuuri, samoilla raja-alueilla on vartiotorneja, sekä tarkastuspisteitä. Nämä tarkastuspisteet ovat rajalla olevia pisteitä, joiden avulla Israel hallitsee sitä, ketkä Palestiinan puolelta pääsevät Israeliin. (Sousa, Kemp & El-Zuhairi 2019.) Tutkimusten mukaan nämä tarkastuspisteet vaikuttavat palestiinalaisnaisten päivittäiseen elämään hyvin paljon, sillä ne rajoittavat liikkuvuutta hyvin merkittävästi. Liikkuvuuden rajoitusten lisäksi tarkastuspisteet vaikuttavat naisten elämään hyvin monella eri osa-alueella. (Griffiths & Repo 2020.)

Suurimpana huomiona tarkastuspisteiden vaikutuksesta palestiinalaisnaisten elämään nousi sukupuolten välisen työn jakautumisen estyminen. Tähän kuuluvat vanhemmuuteen liittyvät seikat, työelämä, kotitöiden jakautuminen, ja tarkastuspisteiden aiheuttama stressi.

Palestiinalaisnaisten päivittäisiä rutiineja muokkaavat heidän aviomiestensä tarkastuspisteillä viettämä aika. Töihin Israelin puolelle mennessään miehet joutuvat menemään tarkastuspisteille hyvin aikaisin aamulla, ja tulevat vasta myöhään illalla kotiin. Tämä taas estää kotitöiden tasaisemman jakautumisen, koska miehille jäi vain hyvin vähän aikaa osallistua perhe-elämään. Tämä heijastuu perheen lapsiin sekä lasten ja isän välisiin suhteisiin, kun isät olivat illalla kotiin tullessaan hyvin uupuneita päivästä. (Griffiths & Repo 2020.) Tarkastuspisteille on myös tyypillistä niiden mielivaltaiset valinnat, liittyen siihen, kuka pääsee kulkemaan Israelin puolelle ja kuka ei.

Tarkastuspisteillä palestiinalaisnaiset joutuvat kokemaan väkivallan uhkaa. He joutuvat sukupuolensa takia kokemaan myös syrjinnän erilaisia muotoja. Jotkut palestiinalaisnaiset ovat päättäneet olla käyttämättä näitä tarkastuspisteitä ollenkaan niiden vaarallisuuden vuoksi, paitsi jos kyseessä on kiireellinen sairaalahoidon tarve. (Griffiths & Repo 2021.) Nämä tarkastuspisteet ovat siis vahvasti palestiinalaisnaisten elämään vaikuttava asia, sillä ne määrittävät arjen kulun ja luovat epävarmuutta heidän elämäänsä. Koska sukupuoleen liittyvä syrjintä tarkastuspisteillä on aineistoni mukaan tarkastuspisteillä hyvin yleistä, palestiinalaisnaiset joutuvat tämän takia kokemaan mittavaa sukupuoleen kohdistuvaa syrjintää, jo valmiiksi haastavissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa. Aineistoni mukaan myös miehet kokevat tarkastuspisteillä syrjintää, mutta tässä tutkielmassa tarkastelu keskittyy naisten kokemuksiin.

Naisten kokemukset näistä tarkastuspisteistä jäävät usein tieteellisen analyysin marginaaliin (Griffiths & Repo 2021). Siksi olen valinnut kertoa ja analysoida tarkastuspisteistä ja niiden vaikutuksista palestiinalaisnaisten elämään. Aineistoni mukaan tarkastuspisteet ja naisten kokemukset niistä ovat hyvin negatiivisia, ja ne hankaloittavat naisten elämää lukuisilla eri osa-alueilla. Koska Israel on ylläpitänyt tarkastuspisteitä Israelin ja Palestiinan rajoilla jo pitkään, on niiden vaikutus palestiinalaisnaisten elämään hyvin suuri. Palestiinalaisnaiset joutuvat arjessaan kohtaamaan paljon asioita, jotka hankaloittavat heidän arkeaan, mutta merkittävä osa näistä asioista liittyy nimenomaan tarkastuspisteisiin. Niiden vaikutukset ovat

myös aineistoni mukaan monisyisiä, ja vaikuttavat monella eri arjen osa-alueella heidän elämäänsä, eikä vain esimerkiksi johonkin tiettyyn osa-alueeseen.

5.2 Traumaattiset kokemukset

Stressitekijät ja mielenterveysongelmat

Sotia, konflikteja ja poliittista väkivaltaa kokevat naiset joutuvat alttiiksi monille erilaisille traumaattisille kokemuksille, kuten muun muassa kodin menettäminen, väkivallalle tai läheistensä menetyksille. Nämä erilaiset tekijät voivat heikentää heidän fyysistä ja psyykkistä toimintakykyään. Sotiin liittyvät haasteet ja vastoinkäymiset vaikuttavat naisiin myös eri tavalla kuin miehiin. Heillä on havaittu olevan vakavampia mielenterveyden haasteita. (Veronese ym. 2021.) Erilaiset stressitekijät tekevät palestiinalaisnaisten elämästä hyvin haastavaa ja jo valmiiksi epävakaat yhteiskunnalliset olosuhteet tuovat heidän elämäänsä paljon erilaisia stressitekijöitä.

Yhteiskunnallisesti epävakaat ja sotaiset olosuhteet tuovat naisten elämään myös muita haasteita, esimerkiksi väkivallan uhka sen eri muodoissa. Heillä on myös suurempi riski joutua leskeksi, työttömäksi tai pudota köyhyyteen. (Veronese ym. 2021.) Koska erilaiset stressitekijät helposti johtavat erilaisiin mielenterveyden ongelmiin, palestiinalaisnaiset voivat kärsiä niistä helposti. Sotien seurauksina esimerkiksi post-traumaattinen stressihäiriö on naisilla yleistä (Veronese ym. 2021).

Stressitekijöihin voidaan katsoa kuuluvan myös koloniaaliset tekijät, joita koko Palestiinan kansa on joutunut kokemaan. Palestiinalaiset ja siten myös palestiinalaisnaiset ovat joutuneet jo vuosikymmenten ajan taistelemaan olemassaolonsa oikeutuksesta. Tämä on todennäköisesti myös yksi tekijä, joka luo stressiä ja muita haasteita. Koska palestiinalaisnaiset ovat joutuneet myös kamppailemaan rasismia, näitä koloniaalisia tekijöitä vastaan, ovat he kokeneet haavoittuvaisuutta suurissa määrin.

Turvattomuus

Palestiinalaisnaiset ovat ilmaisseet kokeneensa turvattomuutta miehityksen aikana. (Arnd-Linder, Daphna-Tekoah & Harel-Shalev 2018.) Turvattomuuden tunteen taustalla on myös tämä pitkään jatkunut konflikti, sillä sen takia yhteiskunnan jäsenet joutuvat sopeutumaan jatkuvasti stressaavaan tilanteeseen. Turvattomuutta luo myös aseelliset yhteenotot, joita konfliktin aikana on ollut useita, sekä erilaiset terroriteot ja väkivallan muodot.

Turvattomuuden tunnetta luo myös huoli ja stressi siitä, että perheenjäsenet ovat myös koko ajan alttiita väkivallan uhalle ja muille esimerkiksi ihmisoikeusloukkauksille. (Arnd-Linder ym. 2018.)

Koska aineistossani tulee esille monia erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat palestiinalaisnaisten turvallisuuteen ja turvattomuuden tunteeseen, on turvattomuus heidän elämässään asia, jonka voidaan sanoa vaikuttavan stressitekijöiden syntyyn. Turvattomuus myös todennäköisesti ylläpitää näitä eri stressitekijöitä, sillä turvaton ympäristö jo itsessään on hyvin todennäköisesti stressiä aiheuttava tekijä.

Miehitykseen liittyvät traumaattiset asiat

Israelin ja Palestiinan pitkään jatkunut konflikti voidaan nimetä ja tunnistaa ratkaisemattomaksi konfliktiksi. Palestiinalaisnaiset ovat miehityksen vuoksi joutuneet kokemaan paljon väkivaltaa. Länsirannan ja Gazan miehitykset ovat osa tällaista vaikeaselkoista konfliktia. Tällä konfliktilla on keskeinen paikka näiden palestiinalaisnaisten elämässä. Tällainen konflikti myös pakottaa yhteiskunnan jäsenet sopeutumaan jatkuvaan stressaavaan tilanteeseen. (Arnd-Linder ym. 2018.) Koska Palestiinan miehitys on jatkunut jo useita vuosikymmeniä, on tällä ajalla ehtinyt todennäköisesti myös miehityksen traumaattiset kokemukset siirtyä sukupolvelta toiselle. Tämä ylisukupolvinen trauman siirtyminen on aiheena ehdottomasti kiinnostava ja jatkotutkimuksen arvoinen. Miehitys ja sen mukana tuomat rajoitteet ovat vaikuttaneet myös palestiinalaisten itsetuntoon. Se luo myös vastareaktioita, kun palestiinalaiset taistelevat niitä olosuhteita vastaan, joihin heidän miehityksen toimesta pakotetaan. (Järvi 2024.)

Palestiinalaisille ja heidän elämälleen ominaista on syrjään jääminen esimerkiksi terveydenhuoltojärjestelmistä, armeijan tuottama väkivalta ja valvonta sekä syrjäytyminen yhteiskunnallisista asioista. Nämä tekijät, ja myös muut stressitekijät, jotka ovat peräisin jo inifadan ajoilta, liittyvät vahvasti palestiinalaisten lisääntyneeseen psyykkiseen taakkaan. (Veronese ym. 2021.) Edellä mainitut koloniaaliset tekijät ovat mahdollisesti myös asioita, jotka vaikuttava myös miehityksen tuottamiin traumoihin, sillä palestiinalaiset ovat joutuneet kokemaan paljon oman kansansa syrjivää kohtelua. Myös asuttajakolonialismi ja sen vaikutukset ovat mahdollisesti tuoneet palestiinalaisille miehityksen lisäksi monia traumatisoivia asioita.

Palestiinalaisnaiset ovat haavoittuvassa asemassa yhteiskunnassaan, mikä myös voi mahdollisesti olla stressitekijä heidän arjessaan. Kuten viitekehyksessäni mainitsin, valtasuhteet ovat myös paljon palestiinalaisnaisten elämään vaikuttava tekijä. Valtasuhteet näkyvät aineistoni mukaan esimerkiksi juuri siinä, miten Israel on ottanut hallintaansa palestiinalaisalueita ja hallinnut niitä väkivaltaisesti ja myös ihmisoikeuksia loukaten.

5.3 Merkityksellisyys

Vanhemmuus

Palestiinalaisnaiset ovat kuvanneet äitiyden olevan elämänsä yksi merkittävimmistä asioista. Palestiinan konfliktisessa ja ajoittain myös sotaisassa tilanteessa naiset ovat kuvanneet äitiyden olevan juuri se asia, joka jaksamaan, jotta he voivat pitää lapsensa mahdollisimman

turvassa. (Veronese, Cavazzoni, Russo & Sousa 2021.) Äitiyden kokemukset ja sen tuomat haasteet olivat suuressa roolissa aineistossani. Vanhemmuus nähdään osittain myös taakkana, sillä lasten turvallisuudesta huolehtiminen on haastavaa, varsinkin konflikti- ja sotatilanteissa (Veronese ym. 2021).

Konflikti- ja sotatilanteissa lapsista huolehtiminen jää yleensä ensisijaisesti äidin vastuulle. Tällaiset yhteiskunnallisesti epävakaat olosuhteet luovat palestiinalaisnaisille stressiä yrittäessään huolehtia lapsistaan. He myös kokevat turvattomuutta siitä, että eivät voi huolehtia ja suojella lapsiaan. Myös avuttomuuden tunne on palestiinalaisnaisille tyypillistä näissä tilanteissa. Kuitenkin vanhemmuus voi olla myös yksi suojatekijä erilaisia traumaattisia kokemuksia vastaan, joita sotatilanteet naisten elämään tuovat. (Veronese ym. 2021.) Vanhemmuus on palestiinalaisnaisten yksi elämän keskeinen tekijä, joka auttaa jaksamaan haastavissa tilanteissa.

Sosiaaliset suhteet ja perheen tuki

Perheen tuki on palestiinalaisnaisten elämässä nähty vanhemmuuden tavoin yhtenä keskeisenä tekijänä, joka suojaa ja auttaa selviytymään traumaattisista kokemuksista. Palestiinalaisnaiset ovat kuvanneet perhettä voimakkaaksi tuen ja rohkeuden lähteeksi. Tämä on myös perhekeskeisille arabikulttuureille tyypillistä. (Veronese ym. 2021.) Perheen tuen lisäksi myös oman yhteisön jäsenten tuki on ollut palestiinalaisnaisille ratkaisevan tärkeää. Yhteisön jäsenten tuoma ystävyys ja tuki on suojellut näitä naisia stressaavilta asioilta ja tapahtumilta. (Veronese ym. 2021.) Palestiinalaisnaiset ovat erilaisten konfliktitilanteiden jatkuessa vuosikymmenten ajan, joutuneet löytämään omat keinonsa selvitä näistä yhteiskunnallisesti hyvin epävarmoista olosuhteista.

Yhteisön jäsenten tarjoama tuki sisälsi useita eri ulottuvuuksia. Aktivismi, huumori ja myös koulutus olivat merkittäviä tekijöitä naisten psyykkisen hyvinvoinnin takaamisessa. (Veronese ym. 2021.) Koska ystävyys-suhteet ja yhteisöllisyys olivat suuressa roolissa palestiinalaisnaisten elämän merkityksellisyydessä, on tärkeää kiinnittää huomiota näiden asioiden toteutumiseen palestiinalaisnaisten elämässä. Naiset myös kokivat, että perheen tuen

avulla ja olemalla yhdessä, he voivat jakaa vahvaa yhteishenkeä, joka auttaa heitä unohtamaan sotatilanteet (Veronese ym. 2021).

Uskonnon merkitys

Myös uskonnon koettiin olevan merkittävä voimavara selviytyä konfliktien ja sotien aiheuttamista vastoinkäymisistä. Uskon kautta naiset voivat tuntea toivoa esimerkiksi iskujen aikana tai rukoilun avulla he voivat toivoa ja luoda läheisilleen uskoa selviytyäkseen iskuista. Toivo onkin yksi keskeinen tekijä. Näiden iskujen takia naisten on ollut myös haastavaa päästä esimerkiksi moskeijoihin. Tämä on tuonut naisissa esiin turhautumista, sillä uskonto on joidenkin heidän elämässään hyvin merkittävä asia. Uskonto myös on esimerkiksi kulttuurin tavoin keino suojautua traumaattisilta kokemuksilta. (Veronese ym. 2021.)

Merkityksellisyyttä luovat teemat olen löytänyt ja analysoinut yhdestä aineistoni artikkelista, Risk and protective factors among Palestinian women living in a context of prolonged armed conflict and political oppression (Veronese ym. 2021). Tämä vaikuttaa analyysiin siten, että analyysin kapeus on huomattavaa, sillä siitä puuttuu useamman eri artikkelin tuomat näkökulmat. Tässä tapauksessa myös useamman eri tutkimuksen tuomat tiedot naisten kokemuksista merkityksellisyyttä tuovissa asioissa. Tämä artikkeli kuitenkin toi analyysiin monia merkittäviä seikkoja, jotka ovat palestiinalaisnaisten kokemuksia tutkittaessa suuressa roolissa. Nämä merkityksellisyyttä luovat tekijät ovat myös sellaisia, jotka auttavat palestiinalaisnaisia selviytymään miehityksen aiheuttamista kokemuksista ja haasteista. Haastavissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa palestiinalaisnaiset ovat löytäneet näistä merkityksellisyyttä tuovista asioista itselleen tekijöitä, jotka aineistoni mukaan auttavat heitä heidän jokapäiväisessä elämässä ja arjessa. Miehitykseen siis liittyy paljon haasteita, mutta myös paljon asioita, jotka auttavat toimimaan näiden haasteiden kanssa.

Şumūd

Sumud käännettynä tarkoittaa periksiantamattomuutta. Se on keskeinen palestiinalainen ideologia, joka voidaan kuvata tietynlaisena vastarintana. Erityisesti se on liitetty palestiinalaisnaisten jokapäiväisiin kamppailuihin. Se on vaatimus jatkaa elämää ja nauttia siitä, huolimatta kaikista haasteista, mitä heidän elämässään on. Sumud- termiä käytetään viittaamaan esimerkiksi kulttuuriseen vastarintaan, muun muassa lauluihin tai pukuihin. Sillä voidaan kuvata myös sosiaalista vastarintaa. (Richter-Devroe 2011.)

Sen avulla voidaan ylläpitää toivoa tulevaisuudesta. Tätä muotoa sumudista palestiinalaisnaiset ovat etenkin korostaneet. Vaikka heidän elämässään on paljon haasteita ja he joutuvat päivittäin kamppailemaan, jotta voivat mahdollisimman hyvin ylläpitää normaalia elämää itselleen ja lapsilleen, huolimatta ympärillä olevasta tuhosta, he ideatasolla harjoittavat sumudia. (Richter-Devroe 2011.) Sumud on siis keskeinen osa palestiinalaista kulttuuria ja samalla myös vastarintaa Israelin harjoittamaa miehitystä kohtaan.

Sumudista ja sen merkityksestä ei kertonut kuin yksi aineistoni artikkeli. Vaikka näin on, halusin kuitenkin ottaa sen mukaan näihin merkityksellisyttä tuoviin asioihin, koska aineistoni mukaan sumudilla on palestiinalaisessa kulttuurissa niin suuri rooli ja se tuottaa merkityksellisyttä heidän elämäänsä monin eri tavoin.

Resilienssi

Resilienssi tarkoittaa kykyä selviytyä erilaisista elämän haasteista. Haastavissa ja sotaisissa yhteiskunnallisissa tilanteissa naiset joutuvat elämään ja selviytymään päivittäin traumaattisista kokemuksista. Siksi naisilla saattaa olla myös erilaisia selviytymiskeinoja. (Veronese ym. 2021.)

Edellä mainitut merkityksellisyttä luovat asiat ovat palestiinalaisnaisten resilienssiin merkittävästi vaikuttavia asioita. Kuten myös edellä on mainittu, on palestiinalaisnaisten elämässä läsnä useita erilaisia heistä riippumattomia tekijöitä, jotka vaikuttavat merkittävästi

heidän elämäänsä ja heikentävät heidän elämän mahdollisuuksia. Resilienssiä tuottavat asiat ovat näiden naisten elämässä todennäköisesti vähissä, joten edellä mainitut merkityksellisyyttä luovat tekijät ovat sitäkin suuremmassa roolissa heidän elämässään.

6 Johtopäätökset

Tämän tutkielman tavoitteena oli perehtyä siihen, millaisena palestiinalaisnaiset ovat kokeneet Israelin harjoittaman miehityksen. Tavoitteenani oli myös tuottaa suomenkielinen tutkielma tästä aiheesta, ja näin tuoda palestiinalaisnaisten elämään vaikuttaneita ja edelleen vaikuttavia seikkoja esille.

Tutkielmani päätulokset liittyvät palestiinalaisnaisten elettyihin kokemuksiin. Päätuloksina tutkielmassani on kolme keskeistä teemaa, jotka kukin osaltaan vaikuttavat palestiinalaisnaisten elämään merkittävästi. Tutkielmani päätulokset ovat seuraavat: palestiinalaisnaiset ovat kokeneet miehityksen pääasiassa traumaattisena ja stressaavana, mutta käyttämäni aineistot osoittavat palestiinalaisnaisissa korkeaa resilienssiä ja halua selvittää miehityksestä. Miehitys on nostanut palestiinalaisnaisten elämiin myös merkityksellisiä seikkoja, joita ovat vanhemmuus, perhe, uskonto ja sosiaaliset suhteet. Nämä seikat ovat juuri palestiinalaisnaisille merkityksellisiä, sillä miehitys ja sen erilaiset vaikutukset ovat vieneet heidän elämästään pois monia asioita, jotka tuovat heille positiivisia kokemuksia. Aineistoni perusteella voitaisiin sanoa, että miehityksen takia palestiinalaisnaisille merkityksellisistä asioista monet ovat arkielämään liittyviä.

Dekoloniaalinen feministinen teoria viitekehyksenä toimi tutkielmassani hyvin, sillä naisten kokemusten tutkimisessa feministinen teoria on toimiva. Varsinkin, kun palestiinalaiset ovat historian aikana joutuneet kokemaan Israelin harjoittamaa, oman kansansa alistamista, oli dekoloniaalinen feminismi toimiva tässä tutkielmassa. Tämä teoria toi tutkielmaani aiheeni kannalta tärkeitä käsitteitä ja näkökulmia. Palestiinalaisnaisten olemassaolon oikeutus on myös asia, jonka puolesta he ovat joutuneet aineistoni mukaan taistelemaan pitkään.

Koska palestiinalaisnaiset ovat kokeneet Israelin miehityksen pääasiassa traumatisoivana ja stressaavana, on sillä väistämättä vaikutus heidän elämänsä mielekkyyteen ja arjen sujumiseen. Israelin harjoittama valta palestiinalaisalueilla on väkivaltaista, alistavaa ja ajoittain jopa etnistä puhdistusta. Nämä seikat vaikuttavat negatiivisesti palestiinalaisnaisten elämän odotuksiin. Tilanteen jatkuessa vuosikymmeniä, on miehitys vaikuttanut useisiin sukupolviin esimerkiksi erilaisin mielenterveysongelmien, traumakokemusten ja yleisen jaksamisen kautta.

Rajoituksia tutkielmassani on useita. Käsittelen tutkielmassani palestiinalaisalueilla asuvia palestiinalaisnaisia, joten ulkopuolelle jäävät esimerkiksi Israelissa asuvat palestiinalaisnaiset. Koska aineistoni kattaa empiirisiä tutkimuksia, jää tutkielman ulkopuolelle väistämättä iso osa palestiinalaisnaisten äänistä ja tarinoista. Myös suurin osa aineistooni haastatelluista naisista on joko yksin eläviä tai avioliitossa miehen kanssa. Tutkielmassani jää siis ulkopuolelle muut kuin heterosuhteessa elävät naiset. En myöskään tutkielmassani juuri käsittele eri uskontojen vaikutuksia Palestiinan alueella, vaikka uskonnollisuus on palestiinalaisnaisille hyvin merkittävä asia. Eri uskontoja on alueella ollut vuosisatojen ajan ja ne ovat tuoneet omat haasteensa alueelle, mutta ne eivät kuitenkaan ole pääpaino tässä tutkimuksessa.

Rajaan tutkielmastani myös tarkoituksella pois vuoden 2023 lokakuussa alkaneen sodan Gazassa, sillä sodan ollessa vielä käynnissä, ei tuolta ajalta ole vielä tullut akateemiselle kentälle uutta tutkimustietoa. En myöskään käsittele tässä Hamasia tai järjestön tekemiä iskuja Israelissa, sillä asian käsittely ei osa tätä tutkielmaa. Halusin keskittyä tutkimaan nimenomaan palestiinalaisnaisten kokemuksia, enkä käsitellä aihetta poliittisesti tai tuoda esiin näkemyksiä siitä, miten tämä konflikti pitäisi ratkaista.

Aineistoni artikkeleista moni käsitteli palestiinalaisnaisten kokemuksia tarkastuspisteiden läheisyydessä ja niiden vaikutuksia näiden naisten elämään. Tämä toki näkyy analyysissa siten, että tietoa tarkastuspisteistä ja niiden vaikutuksesta nousi suureen rooliin tulosluvussa, sillä tarkastuspisteistä tuli tämän takia enemmän tietoa kuin muista teemoista.

Tarkastuspisteet ovat palestiinalaisten elämässä suuressa roolissa, ja tämä näkyy myös analyysissa, tarkastuspisteistä kertovassa kohdassa.

Vahvuuksia tutkielmassani kuitenkin on ollut se, että se on tuonut suomeksi kirjoitettuun muotoon pienen osan Palestiinan historiaa, dekoloniaalisen feministisen teorian käyttöä suomenkielisessä tutkielmassa ja palestiinalaisnaisten kokemuksia suomeksi kirjoitettuna. Suomeksi palestiinalaisten tai palestiinalaisnaisten kokemuksista ei juuri ole tehty tieteellistä tutkimusta, joten halusin muuttaa tätä, ja todennäköisesti jatkaa aiheen käsittelyä myös pro gradu- tutkielmassa.

Koska Palestiina ja Israel ovat olleet yhteiskunnallisessa keskustelussa ja sen keskiössä viime aikoina, on mielestäni tärkeää tuoda esille Palestiinan historiaa ja avata niitä syitä, mitä maassa on historian aikana tapahtunut, ja myös niitä tapahtumaketjuja, milloin Israel on kiristänyt otettaan palestiinalaisalueilla. En tutkielmassani paneudu niihin juurisyihin, miksi tämä konflikti on alkanut, ja samalla yhä jatkuu. Koska tutkielmani aihe on poliittisesti latautunut ja yhteiskunnallisen keskustelun mukaan aiheeseen liittyy myös paljon erilaisia mielipiteitä, en käsittele näitä juurisyitä tutkielmassani. Yhteiskunnalliseen keskusteluun halusin tutkielmani kautta kuitenkin osallistua kertomalla nimenomaan naisista ja heidän kokemuksista. Jatkotutkimusaiheena olisi kiinnostavaa kerätä tietoa siitä, miten tämä pitkään jatkunut konflikti on ylisukupolvisesti vaikuttanut palestiinalaisnaisiin.

Tämän tutkielman teon aikana olen päässyt syventymään Palestiinan alueen kompleksiseen todellisuuteen. Erityisesti olen oppinut palestiinalaisnaisten resilienssistä ja elämästä vuosikymmeniä jatkuneen sorron alaisena. Vaikka alue usein mediassa ja tutkimuksissa representoidaan lähtökohtaisesti pitkittyneen konfliktin kautta, korostuu aineistossa myös toive ja halu rauhaan. Näitä asioita sekä tulevaisuus, jossa Palestiinan valtio on olemassa Israelin rinnalla, toivon välittyneen tästä tutkielmasta.

Lähteet

Amnesty (2022) Amnestyn raportti Israelin apartheidista palestiinalaisia vastaan. Amnesty 1.2.2022. <https://www.amnesty.fi/ukk-amnestyn-raportti-israelin-apartheidista-palestiinalaisia-vastaan/>

Arnd-Linder, S, Daphna-Tekoah, S & Harel-Shalev, A. (2018) The political is personal - everyday lives of women in Israel/Palestine. *Women's Studies International Forum* (69), 76–84.

Braverman I. (2012) Checkpoint Watch: Bureaucracy and Resistance at the Israeli/Palestinian Border. *Social & Legal Studies*. State University of New York, Buffalo Law School.
https://digitalcommons.law.buffalo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1334&context=journal_articles

Griffiths, M. & Repo, J. (2021) Women and checkpoints in Palestine. *Security Dialogue* 52 (3), 249-265.

Griffiths, M. & Repo, J. (2020) Women's Lives Beyond the Checkpoint in Palestine. *A Radical Journal of Geography* (52), 1104-1121. Newcastle University.

Griffiths, M. & Brooks, A. (2022) A Relational Comparison: The Gendered Effects of Cross-Border Work in Palestine within a Global Frame. *Annals of the American Association of Geographers*, 112(6), 1761–1776.

Jacoby, T. (1999) Feminism, nationalism and difference: reflections on the Palestinian women's movement. *Women's Studies International Forum*, 22(5), 511–523.

Järvi, T. (2024) Beyond refugeeness: complex subjectivities in Palestinian refugee camps. *Social & Cultural Geography*.

Keskinen, S., Seikkula, M. K., & Mkwesha, F. (2021). Rasismi, valta ja vastarinta: rodullistaminen, valkoisuus ja koloniaalisuus Suomessa. *Gaudeamus*. Ellibs - verkkokirjahylly. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523456785>

Khalidi, R. (2024) Palestiina- Sata vuotta asutuskolonialismia ja vastarintaa 1917–2017. Helsinki, Siltala.

Kokkonen, Y. (2023) Hamasin hyökkäys Israeliin: Tämä tapahtui lauantaina. Yle 7.10.2023. Luettu 25.9.2024. <https://yle.fi/a/74-20054100>

- LeFevre, T. (2015) *Settler colonialism*. Oxford Bibliographies in Anthropology. Oxford University Press <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199766567/obo-9780199766567-0125.xml>
- Madar, R. (2023) Beyond Male Israeli Soldiers, Palestinian Women, Rape, and War. *Conflict and Society: Advances in Research* 9 (2023): 72–88.
- Manning J. (2021) Decolonial feminist theory: Embracing the gendered colonial difference in management and organisation studies. *Gender Work Organ.* 2021;28:1203–1219. <https://doi.org/10.1111/gwao.12673>
- Richter-Devroe, S. (2011) Palestinian Women's Everyday Resistance: Between Normality and Normalisation. *Journal of International Women's Studies*, 12(2), 32-46.
- Rodrigues, L. (2022) “Decolonial Feminism: María Lugones’ influences and contributions”. *Revista Estudos Feministas*, Florianópolis, 30(1).
- Romsi, V. (2024) Yli sata palestiinalaista kuoli ruoka-apua hakiessaan – silminnäkijöiden mukaan Israelin sotilaat ampuivat väkijoukkoon. Yle 29.2.2024. <https://yle.fi/a/74-20077050> Luettu 25.9.2024
- Räsänen, S. (2024) Israelin apartheid, 3.painos. Umpihanki.
- Salminen, A. (2023) Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston raportteja 40. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu 27.9.2024
- Sousa, C., Kemp, S. & El-Zuhairi, M. (2019) Place as a Social Determinant of Health: Narratives of Trauma and Homeland among Palestinian Women. *British Journal of Social Work* (49), 963–982.
- UN Women (2024) Gender alert: The gendered impact of the crisis in Gaza. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/01/gender-alert-the-gendered-impact-of-the-crisis-in-gaza>
- Vergès, F. (2024) *Dekoloniaalinen feminismi*. Helsinki: Tutkijaliitto.
- Veronese, G., Cavazzoni, F., Russo, S. & Sousa, C. (2021) Risk and Protective Factors Among Palestinian Women Living in a Context of Prolonged Armed Conflict and Political Oppression. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(19-20) 9299-9327.